

A forradalom sorsa azon fordult meg, hova állnak az igen nagy tömegbefolyással rendelkező baloldali szociáldemokraták, akik február 27-e óta az MSZDP-n belül önálló, bár szervezetlen erőként léptek fel. Egyidejűleg csökkent a jobboldali és a centrista párt- és szakszervezeti vezetők befolyása. A budapesti munkások ekkorra követték vidéken már korábban forrongó, és a munkástanácsok, direktóriumok révén a helyi hatalmat kezükbe vevő társaikat. Döntő fordulatot jelentett a csepeli munkások március 18-án, a párizsi kommun évfordulóján elfogadott határozata, amely magyar kommünt sürgetett, követelt. Ezt követte a fővárosi munkások többségének csatlakozása a kommunistákhoz, és hosszas előzetes tárgyalások után a baloldali szociáldemokrata és egyes centrista vezetők megegyezése a KMP vezetőivel a két párt egyesítéséről.

A március 20-i Vix-jegyzék csupán a robbantó gyutacs funkcióját töltötte be. Ekkor már napok kérdése volt a proletárforradalom kitörése. Ugyanakkor a jegyzék megbénította a hatalmon levők ellenállását, és egy időre a proletárforradalom támogatójává tette a hazafias értelmiséget, kispolgárságot, katonatisztekét. A Vix-jegyzék ennek ellenére csak akaratlan segítőtje volt a forradalom békés győzelmének. Ennél jelentősebb tényezője volt az, hogy a forradalom fegyveres erői sokszorosan felülmúlták a polgári karhatalomét. A burzsoázia és az arisztokrácia, úgyszintén a dzsentr ellenforradalmi erői átmenetileg a háttérben maradtak, tovább fokozták szervezkedésük intenzitását, hiszen most már őket létalapjuktól, magántulajdonuktól megfosztó, a dzsentrinek az új rendben elhelyezkedést nem biztosító rendszer ellen küzdöttek.

A magyarországi szocialista forradalom nem néhány vezető elhatározásának a kérdése volt. Március 21-ét a munkások és a katonák tízezrei akarták és hajtották végre. A proletárforradalom tehát Magyarországon sem volt idő előtti, kalandor vállalkozás, hanem a nép vágyait ültette át a valóságba, és így történelmi szükségszerűséget fejezett ki.

1919. március 21-én a szocialista forradalom a sajátos magyarországi viszonyokból következően viszonylag békésen, de nem parlamenti úton győzött. 1919. március 21-e 1918. október 31-ének a tagadása volt ugyan, de 1919 márciusa győzelmének a feltétele 1918 októberének a létezése volt. A KMP létrejöttével és tevékenységével a magyar nép és annak részeként a magyar munkásmozgalom történetében új fejezet kezdődött el és folytatódik napjainkban is.

DÉR ISTVÁN: PART